

stolice vyhověla, poněvadž náhoda, kteráž žalobci škodu způsobila, vzešla v majetku žalovaného, neboť týž najal byt, převzav nájemní práva nad zařízením koupelny, tohoto zařízení užíval a nastala-li užíváním tohoto zařízení na tomto zařízení nějaká vada, dlužno okolnost tuto považovati, i když zde není zavinění, za náhodu, jejíž následky postihují dle § 1311 obč. zák. žalovaného. Odvolací soud žalobu zamítl, dospěv k úsudku, že nahodilá škoda postihuje v tomto případě s hlediska § 1311 obč. zák. žalobce, poněvadž náhodou, t. j. nezaviněným uvolněním kamínek v koupelně a tím způsobeným výtoku vody a prosakováním jejím do skladiště žalobce na umístěný tam jeho nábytek, postižen byl jeho majetek. První soudce nesprávně zaměňuje pojem majetku s pojmem užívání cizího majetku (bytu) a chybuje pak v tom, že subsumuje i toto pod pojem majetku. Mimo to mylně má za to, že náhoda by musila nastati přímo v oboru jeho práv, t. j. přímo v místnostech jeho skladiště, s čímž ovšem souhlasiti nelze, poněvadž nahodilá škodlivá událost přirozeně může nastati také zevně a postihnouti majetek.

Nejvyšší soud nechal místa žalobcovu dovolání, mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska jediné uplatňovaného dovolacího důvodu č. 4 § 503 c. ř. s. dovolatel především hájí výklad, jehož se dostalo § 1311 obč. zák. soudem stolice prvé, proti opačnému názoru soudu odvolacího, leč neprávem. Ustanovení § 1311 obč. zák. jest zařaděno do hlavy o náhradě škody a dlužno vykládati je v souvislosti s předchozími předpisy §§ 1293 a násl. Z této souvislosti pak vyplývá, že »pouhá náhoda«, o které se mluví v první větě § 1311, znamená tolik, jako »škodu pouze nahodilou«. Ustanovení první věty § 1311 obč. zák. jest tedy rozuměti tak, že škoda pouhou náhodou vzešla stihá toho, v jehož jmění neb osobě se přihodila. Že tomu tak, patrně též z druhé věty téhož článku zákona, která se zmiňuje o »poškození nahodilým«. V tomto případě nastala sice příčina škody, totiž porucha zařízení koupelny, v oboru majetku čili jmění žalovaného, nikoli však škoda sama, jejíž náhrady žalobce se domáhá. Touto dotčen byl majetek žalobcův, nábytek, jenž prosakující vodou byl poškozen. Škodu nese tedy žalobce. Jen kdyby byl žalovaný svou vinou dal příčinu k náhodě, t. j. k nahodilé škodě, nebo přestoupil zákon, jímž se čeliti má škodám nahodilým, byl by dle druhé věty § 1311 obč. zák. povinen, nahraditi žalobci všechnu škodu, která by se jinak byla nestala. Předpoklady tyto však dány nejsou.

Čís. 285.

Nevadí, že uplatňovaný nárok nebyl existentním v čase, kdy podána byla žaloba, jen když do vynesení rozsudku prvé stolice naplnila se míra skutečností, nárok opodstatňujících (§ 406 c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 7. října 1919, Rv I 412/19.)

Žalobou ze dne 27. srpna 1918 domáhala se A. proti B. ochrany výlučného užívání prostoru, zapsaného do seznamu veřejného statku obce C.

Odůvodňovala žalobu jednak tím, že výlučné užívání prostoru bylo jí proti obci přiznáno právoplatným rozsudkem ze dne 7. května 1913, jednak tím, že žalovaný osobuje si právo jízdy a pohonu dobytka po řečeném prostoru. Žalovaný mimo jiné namítal, že žalobkyně neprokázala výlučného práva užívacího, poněvadž rozsudkem ze dne 7. května 1913 nabyla sice titulu k užívacímu právu, nikoli však věcného práva k výlučnému užívání prostoru. K této námitce zadala žalobkyně za sporu proti obci exekuční návrh, by na základě dotčeného rozsudku povolen byl zápis výlučného užívacího práva soudním uložením listiny. Návrhu tomu bylo právoplatným usnesením ze dne 8. května 1919 vyhověno. Procesní soud první stolice uznal pak rozsudkem ze dne 15. května 1919 dle prosby žalobní, máje za to, že na tento případ dlužno použití ustanovení § 406 c. ř. s., jehož účelem jest, by v takových případech, kde v době vynesení rozsudku nárok na zákonnou ochranu oprávněným se jeví, bylo se vyvarováno novému sporu, jež zamítnutí žaloby z toho důvodu, že v čase podání žaloby žalobní právo ještě neexistovalo, by mělo za následek, a sluší proto v § 406 c. ř. s. shledávati zásadu, dle níž pro posouzení a přisouzení nároku žalobního stačí, jsou-li tu jeho podmínky v době vydání rozsudku. Nelze ovšem přehlédnouti, že žalována strana proti žalobě, původně neodůvodněné, musí se brániti a hraditi náklady spojené s vedením sporu, nesrovnalost tu však lze vyrovnati rozhodnutím rozsudku o útratách sporu. Odvolací soud zamítl žalobu pro tentokráte, v podstatě z těchto důvodů: Náhled prvního soudce, že dlužno v daném případě použití zásady § 406 c. ř. s. a že tedy stačí, že služebnost žalobkyně na výhradné užívání veřejného statku založena byla před vynesením rozsudku, jest právně mylným. Základní zásadou práva procesního jest, že podmínkou přisouzení nároku jest, by nejen existence, nýbrž i žalovatelnost jeho vzešla před podáním žaloby. Z důvodu procesní oekonomie ustanovil soudní řád výjimku v § 406 při žalobách o plnění, kde dostačí, nastala-li platnost a tím i žalovatelnost plnění třeba za sporu, jen stalo-li se tak před vynesením rozsudku. Toto ustanovení, jako ustanovení výjimečné, nedá se rozšiřovati na jiné spory, zejména na spory k ochraně práva vlastnického nebo služebnosti.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek druhé stolice a odkázal spor na odvolací soud k novému jednání a rozhodnutí. Odmítl výklad, jehož dostalo se § 406 c. ř. s. soudem odvolacím, a přiklonil se po této stránce k právnímu názoru první stolice, podotknuv toto: Ustanovení § 406 c. ř. s. obsahuje všeobecný předpis, týkající se procesního řízení vůbec, a vyslovuje se v tomto předpisu, že co do splatnosti plnění rozsudek zníti musí dle stavu věci v době, kdy byl rozsudek vydán. Vyjde-li tedy v řízení na jevo, že nárok žalobcův jest oprávněn, jest tím zároveň dovedeno, že žalobní nárok dodatečně nabyl věcné i formální oprávněnosti, byť i v době podání žaloby nebyl ještě býval odůvodněn. Příčilo by se ostatně zásadě procesní oekonomie, v níž má svůj původ také předpis § 406 c. ř. s., vylučovati použití tohoto zákonného ustanovení v rozepřích o oduznání služebnosti a odmítati konečně vyřízení věci k rozhodnutí zralé bez nutkavého důvodu. Změna, v § 406 c. ř. s. stanovená, se stala, by nemusila býti podána žaloba totožná v den, kdy nárok byl dočasně zamítnut. Rozsudek soudu odvolacího stížen jest v tomto bodě dovolacím dů-

vodem č. 4 § 503 c. ř. s. a muselo proto dovolání dáno býti místa. Nejvyšší soud neshledal však věc zralou k rozhodnutí o dalších námitkách žalovaného.

Čís. 286.

Byla-li faktura, opatřená doložkou splatnosti a žalovatelnosti a zasláná před zbožím, kupitelem bez námitek přijata, zůstává při fakturovém sudišti, třebaže napotom zboží nebylo odesláno, protože kupitel je odmítl z důvodů, podatelem neuznaných.

(Rozh. ze dne 11. října 1919, R I 344/19.)

V žalobě o zaplacení tržové ceny, podané na fakturovém sudišti, tvrdil žalobce, že žalovaný odepřel přijati zboží z důvodů, jež neobstojí před zákonem, že zboží následkem toho, ač žalovaný bez námitek byl již přijal fakturu, opatřenou doložkou § 88, odstavec druhý j. n., jest na jeho účet a nebezpečí pro něho k dispozici u žalobce a žalovaný jest povinen zaplatiti kupní cenu. K námitce žalovaného odmítla prvá stolice žalobu pro místní nepříslušnost, poněvadž § 88, odstavec druhý j. n., žádaje, by faktura byla zaslána současně se zbožím nebo již před jeho dojitím, předpokládá, že zboží bylo vskutku zasláno, čemuž však dle žalobcových údajů není tak. Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti, poněvadž v § 88, odstavec druhý j. n. neklade se důraz na to, že prodané zboží musí býti odesláno na jiné místo, nýbrž na to, že kupitel neobdržel faktury později než zboží.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu žalovaného.

Důvody:

Podmínka založení sudiště dle § 88 odstavec druhý j. n. jest, by faktura dodána byla zároveň se zbožím nebo již před dojitím jeho. Zákon neklade tedy váhu na to, že zboží, má-li se založiti soud splniště, musí býti zasláno, nýbrž by faktura byla dodána dříve. A to také zcela důvodně. Neboť kupec nemůže přijati dříve zboží než zná podmínky, pod kterými se mu dodává. Přijal-li však fakturu s doložkou v § 88, odst. 2 j. n. vytčenou, podvolil se podmínce v doložce vyjádřené a prodávatel může již zboží dodati dle přání kupitelova kdykoli. Poněvadž pak sudiště § 88 odst. 2 j. n. platí pro všechny žaloby z obchodu, fakturou deklarovaného, platí i tehdy, když kupitel zboží, jež mu dodáno býti mělo, odepřel přijati, ať již z jakéhokoliv důvodu, a prodávatel dožaduje se zaplacení tržové ceny, neuznávaje důvodu proti dodání uplatňovaného. Bylo by zajisté v takovém případě protismyslným, by prodávatel nucen byl přes kupitelův odpor zboží zasílati, když předem ví, že ho tento nepřijme. Založená pak již příslušnost soudní pro žaloby přijetím faktury, tedy mlčky nastavším souhlasem kupitelovým a obsahem fakturní doložky, nemůže libovůlí tohoto zvrácena býti tím, že zboží, jež mu dodáno býti má, odmítne, poněvadž souhlasem jeho stala se úmluva perfektní a žádná strana již jednostranným projevem od ní ustoupiti nemůže.